

AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

EKONOMİK İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI (EİT) KONSEYİ BAKANLARI TOPLANTISI

Numan HAZAR

Blog No: 40
02.12.2013

21. Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Konseyi Bakanları Toplantısı 26 Kasım 2013 tarihinde Tahranda düzenlendi. Afganistan, Azerbaycan, İran, Kırgızistan, Türkiye Dışişleri Bakanları, Pakistan Ulusal Güvenlik ve Dışişleri Başbakan Danışmanı, Türkmenistan Ekonomi Bakanı, Kazakistan Dışişleri Bakanı Yardımcısı, Özbekistan ve Tacikistan Büyükelçisi ülkelerini bu toplantıda temsil ettiler. Bakanlar Konseyi Toplantısından önce 24-25 Kasım 2013 tarihinde Kıdemli Memurlar Toplantısı gerçeklemişti. Bakanlar Konseyi EİT örgütünün yüksek karar organıdır ve üye ülkelerin dışişleri bakanlarından oluşmaktadır. Yılda bir kez toplanan Bakanlar Konseyi öncelikle politikaların, stratejilerin hazırlanmasından ve organizasyonun çalışma programlarının tasdik edilmesinden yükümlüdür. A

yrıca Bölgesel Planlama Konseyi (RPC), Daimi Temsilciler Komitesi (CPR) ve EİT Özel Teşkilatlarının raporlarının gözden geçirilmesi ve benimsenmesi yetkilerine de sahiptir. İran İslam Cumhuriyeti Başkanı Hassan Rouhani, açılış konuşmasında katılan temsilcileri selamladı ve ülkesinin bölgesel işbirliğine dair görüşlerini dile getirdi. Ayrıca önümüzdeki zaman aralığında Organizasyonu daha verimli hale getirmek için kurumsal yapıyı kapsayan reformlar ve planlanan görüşler ile ilgili çağrıda bulundu. EİTin 21. Bakanlar Konseyi Toplantısında Organizasyonun başkanlığı bir yıllığına, bir sonraki toplantıya kadar Azerbaycandan İrana devredildi. Açılış töreninde İran Dışişleri Bakanı Mohammad Jawad Zarif Azerbaycanlı meslektaşı Elmar Mammadyarovdan başkanlığı devraldı. İran İslam Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı Jawad Zarif, bölgenin büyümesi ve gelişmesi için üye ülkelere daha derin ve geniş bir işbirliği çağrısında bulundu. İranın EİTteki işbirliğinde bir gelişmenin peşinde olduğunun ve bugünlerde böyle bir işbirliğinin bölgesel ülkelerin daha önemli roller oynamasına zemin hazırlayacağına inandığını belirtti.

EİT Genel Sekreteri Shamil Aleskerov Organizasyon çerçevesindeki gelişmeleri ve

faaliyetleri özetledi. Üye devletleri ticaret, ulaşım ve enerji sektörlerinde işbirliklerini arttırmaya davet etti. Tercihli yapılan bir ticaret sözleşmesi olan ve tarifeleri azaltarak bölgesel ticareti arttırmayı hedefleyen EİT Ticaret Sözleşmesinin önceden yapılan uygulamalarına özellikle vurgu yaptı. Dışişleri Bakanları ve Üye Devletlerin Temsilcileri bölgesel işbirliğine olan bağlılıklarını tekrar dile getirdiler. Yukarıda da belirtildiği gibi, İran Devlet Başkanı Hassan Rouhani bölgesel ülkelerin ve üye devletlerin ihtiyaçlarını karşılayabilmek adına EİTte yeni düzenlemeler için çağrıda bulundu. Ayrıca İran Devlet Başkanı küresel ekonominin güncel durumuna ve çıkan krizlere değinerek bölgesel organizasyonlar çerçevesindeki işbirliğinin EİT üyelerini uluslararası ekonomik kargaşalardan koruyabileceğini ekledi. Başkan Rouhani artan bölgesel ticaretin tüm EİT Üye Devletlerinin ekonomilerinin gelişmesine olumlu etkide bulunacağını belirtti. Ayrıca Başkan Rouhani EİT Üye Devletlerinin coğrafi konumlarının ve EİTin özgüvenlerini geliştiren bu ülkelerde gündemde olan Kuzey-Güney ve Doğu-Batı ulaşım koridorları sayesinde gelecekte çok daha geniş ve etkili bir yapıya sahip olacağının altını çizdi. 20 yıldır süren EİT Üye Ülkelerinin kapalı işbirliğinin gelecek ilişkilerinin de temelini oluşturacağını belirtti. İran Devlet Başkanına göre EİT üyelerinin aralarındaki işbirliğinin hali hazır durumu pek tatmin edici olmamakla birlikte bağların daha da gelişmesi için alt yapı tesislerinin geliştirilmesine ihtiyaç vardır. Başkan Rouhani Eğer EİT ülkeleri arasındaki ticaret ilişkileri genişlerse, bu onların gelişmeleri için ve aynı şekilde yatırım koşullarının yaratılması için de bir teşvik yaratacaktır. demiştir. Ek olarak, değişimlerin EİT içerisinde yürütülmesi gerektiğine böylece Organizasyonun Üye Ülkelerinin işbirliğinin genişlemesine ve derinleşmesine katkıda bulunabileceğine dikkat çekmiştir.

Türkiye Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu, EİT bölgesi komşuluklarındaki ekonomik ve finansal krizler, enerji ve gıda güvenliği ve iklim değişiklikleri aynı şekilde bölgesel politik değişim süreçleri gibi küresel krizlerin bölgesel ve küresel düzeyde zamanında ve düzenli hareket edilmesine çağrıda bulunduğunu, bu yüzden de bölgesel işbirliğinin ve uyumun her zamankinden daha önemli olduğunu belirtti. Bu bağlamda, EİTin Üye Devletlere güncel meydan okunmaları karşılamakta yardım etmek ve toplu çalışmayı geliştirmek için somut bir temel sağladığını söyledi. EİT üyelerinin eşsiz bir jeostratejik konuma sahip olduklarının ve EİT bölgesi belirgin ekonomik varlıkları, engin doğal kaynakları ve dinamik iş güçleri ile EİT uluslarının çıkarlarına yararlı olacak büyük bir gelişim potansiyeline sahip olduklarının altını çizdi. Dışişleri Bakanı Davutoğlu 1985 yılında kurulan EİTin henüz geçerli bir ticaret anlaşması yapmadığına ve EİT üyeleri arasındaki ticaretin seviyesinin maalesef 2015 için öngörülen hedefin hala çok uzağında olduğuna değindi. Bu bağlamda, diğerleri arasında aşağıdaki hususların altını çizdi: Ticaretin hacmini geliştirmek herhangi bir ekonomik işbirliği modelinin en önemli yönü olmalıdır. Bu bağlamda, EİT Ticaret Anlaşması (ECOTA) fikri çok büyük bir olanağı gösteriyor. Ancak bütün üye ülkeler bu ticaret işbirliği sözleşmesine taraf değil. Biz en azından listelerini bildiren ve diğer yasal ve usul gerekliliklerini tamamlayan saflar arasında ECOTAnın bir an önce işlevsel hale gelmesini garanti etmek için mücadele etmek durumundayız. Bölgede ekonomik istikrara ve refaha katkıda bulunmayı amaçlayan bir çoklu ekonomik düzlem olan EİT bir an önce ECOTAyı yürürlüğe koymalıdır. Ayrıca bölge içi ticaretin gelişmesinin amacı bölgemizde iyi işleyen bir ulaşım sisteminin varlığını gerektirir. Bölgemiz Avrasyanın kalbinde ve üç kıtanın kesişme noktasındadır. Ticaret ve Yatırım Çerçeve Anlaşması (TİFA) uygulanması ve bizim ulaşım-lojistik koridorlarımızın farkına varılması bölge çapında ulaşım koridorları

oluşturmak için aracı olabilir.

Bu içerikte, Davutoğlu Asyayı Avrupaya İstanbul üzerinden bağlayan Marmaray Demiryolu Projesinin uygulanmasının öneminin ve böylece EİTin amaçlarına katkıda bulunulduğunun altını çizmiştir. EİTin 30. yıldönümüne doğru ilerlerken, Üye Devletlerin her zamankinden daha fazla etkileyici ve üretici organizasyonlar yaratması gerekmektedir. Türkiye Dışişleri Bakanı Davutoğlu kapsayıcı yapısal ve finansal reform sürecinin Organizasyonun işlevsel amaçlarına ulaşabilmek adına gerekli olduğu kuruluş amacını dile getirmiştir. Ek olarak Davutoğlu, Akil Adamlar Grubunun EİTin ve Sekreterliğin daha iyi işleyebilmesi için eşsiz bir fırsat oluşturduğunu söylemiştir. Akil Adamlar Grubunun değerli çabalarını methetmiştir. Akil Adamlar Grubunun geçen yıl Bakûdeki Bakanlar Konseyi Buluşmasınca uygun bulunan, Azerbaycanın üye devletler tarafından daha fazla dikkati hak ettiğine yönelik tavsiyelerine (AAG raporunda olduğu gibi), aynı zamanda da AAGnin zaten belirttiği Organizasyon için zorunlu olan hususlara olan inancının altını çizmiştir. Daha fazla ertelenmeden AAGnin tavsiyelerinin uygulanmasının zamanın şimdi olduğunun üzerinde durmuştur.

Akil Adamlar Grubu (AAG), 2010 tarihindeki EİT Zirvesinde Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Abdullah Gülün önerisi üzerine Bakanlar Konseyinin, Organizasyonun devinimliliğini, verimliliğini ve görünürlülüğünü arttırmayı amaçlayan tavsiyelerini sunmak amacı ile kurulmuştur. AAGnin başkanı tavsiyeleri içeren Grup Raporunu geçen yıl Bakûdeki Bakanlar Konseyinde sunmuştur. EİTte gözlemci mevkisinde bulunan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin (KKTC) Dışişleri Bakanı Özdil Nami de EİT Bakanlar Konseyinde bulunmuştur. Bu bağlamda, Davutoğlu KKTCnin gözlemci bir üye olarak varlığının hiç şüphesiz ki EİT üyelerinin daha zengin bir bölge yaratmaya yönelik ortak çabalarını güçlendireceğini belirtmiştir. Tahran Bakanlar Konseyinin EİTin AAG Raporunu temel alan değişim sürecine yönelik duyurusu aşağıdaki gibidir: Dışişleri Bakanları Konseyi, yirmi yıllık deneyimlere ve Akil Adamlar Grubunun (AAG) önerilerine dayanarak EİT reform sürecini ileriye taşımaya karar vermiş ve EİT Genel Sekreterliğine Üye Devletler ile işbirliği içerisinde, Organizasyonun devinimliliğini, verimliliğini ve görünürlülüğünü arttırmak için söylenen projenin zamansal sonuçlarını kararlaştırması için talimat vermiştir.

Konsey, en kısa zamanda uygulanması amacıyla Sürekli Temsilciler Komitesine (CPR) AAGnin tavsiyelerinin uygulanması için yol haritasını bitirmesi ve onaylaması için 2014 Ağustosuna kadar zaman vermiştir. Ayrıca düzeltme sürecinin diğer hususlar yanında EİT bölgesi için güvenilir ve uzun ömürlü bir işbirliği çerçevesi oluşturan organizasyonun düzenleyici, kurumsal, bütçesel ve diğer gerekliliklerini ele alması konusunda da hemfikirdirler. EİT, İran, Pakistan ve Türkiye tarafından üye devletlerarasında ekonomik, teknik ve kültürel işbirliğini arttırmak amacıyla 1985 yılında kurulmuş olan hükümetler arası bölgesel bir organizasyondur. Bu organizasyon, 1979da İrandaki İslam Devriminden sonra aktivitelerine ara veren eski Kalkınma için Bölgesel İşbirliği (RCD) yerine geçmiştir. Yine de RCDnin kurucu üyeleri, Organizasyonu yeni bir isim altında yeniden aktif hale getirmenin bölge çıkarlarına daha iyi hizmet etmek açısından zorunlu olduğunu görmüşlerdir. Organizasyon 1992 yılında Afganistan, Azerbaycan Cumhuriyeti, Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan, Türkmenistan ve Özbekistan olmak üzere yedi üyeyi daha bünyesine alarak on ülkeyi kapsayacak şekilde genişletilmiştir. Gerçek şu ki, EİT, Üye

Devletlere ekonomik gelişme sağlamak, ticareti ve yatırım fırsatlarını geliştirmek için görüşme ortamı sağlamaktadır. EİT üyeleri coğrafi açıdan geniş bir alanı kapsamaktadırlar. Burası sınırdaş bir bölgedir. 450 milyonluk nüfusla, 8 milyon kilometre karelik bir alana yayılmış, geniş doğal kaynakları ve önemli jeostratejik konumu EİTi Asyanın doğusundan Avrupanın batısına kadar bir köprü haline getirmiştir. Her zaman şu gerçeği aklımızda tutmalıyız ki EİT gelecekte verimli, devinimli ve görünür bir organizasyon olarak işlediğinde bu mutlaka üye devletlerin çıkarlarına hizmet edecektir. Bunun gerçeklemesi için Üye Devletlerin ortak siyasal amacının olması gerekmektedir. Bir daha ki EİT Bakanlar Konseyi Buluşması 2014 yılında Pakistanın başkenti İslamabadda gerçekleştirilecektir.

*Büyükelçi (E), EİT Akil Adamlar Grubu (AAG) Başkanı

About the author:

To cite this article: Numan HAZAR. 2026. "EKONOMİK İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI (EİT) KONSEYİ BAKANLARI TOPLANTISI ." Center For Eurasian Studies (AVİM), Blog No.2013 / 40. December 02. Accessed November 20, 2026. https://avim.org.tr/Blog/EKONOMIK-ISBIRLIGI-TESKILATI-EIT-KONSEYI-BAKANLARI-TOPLANTISI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır